

ناتو و نقض حقوق بشر

مملکت ناتو در بالکان، خلیج فارس، خاور میانه

سید عطا الہ بدیع زادگان

شاپاک	۱۳۵۰۰۰ ریال: ۱-۴۷-۸۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸
شماره کتابشناسی ملی	۴۳۱۰۳۷۷
عنوان و نام پدیدآور	ناتو و نقض حقوق بشر: (عملکرد ناتو در بالکان، خلیج فارس، خاورمیانه) / سیدعطاءاله بدیعزادگان.
مشخصات نشر	تهران: شاپاک سرخ، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۷۲ ص. ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم.
موضوع	سازمان پیمان اتلانتیک شمالی
موضوع	North Atlantic Treaty Organization
موضوع	سازمان پیمان اتلانتیک شمالی -- سیاست نظامی
موضوع	North Atlantic Treaty Organization -- Military policy
موضوع	حقوق بشر -- آسیا
موضوع	Human rights -- Asia
رده بندی دیویی	۳۱۰۹۱۸۳۱/۳۵۵
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ ن ۲/۴۶/۴۳ UA۳
سبک	بدیعزادگان، سیدعطاءاله، ۱۳۴۷ -
وضعیت فهرست نویسی	فبیا

عنوان: ناتو و نقض حقوق بشر (عملکرد ناتو در بالکان، خلیج فارس، خاورمیانه)

مؤلف: سید عطاءاله بدیعزادگان

نویت چاپ: اول تابستان ۱۳۹۵

ناشر: شاپاک سرخ

چاپ و صحافی: شاپاک

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۳۵۰۰ تومان

شماره شاپاک: ۱-۴۷-۸۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات شاپاک سرخ: تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان آزادی،

کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴ واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به نویسنده بود و هرگونه تکثیر و

کپی برداری از این کتاب غیر قانونی میباشد و پیگرد قانونی خواهد

داشت

پیشگفتار:

سازمان آتلانتیک شمالی (ناتو) در سال ۱۹۴۹ (۱۵ فروردین ۱۳۲۸) با عضویت ۱۲ کشور و با هدف مهار گسترش نفوذ شوروی و حفظ امنیت منطقه بنیاد نهاده شد. علاوه بر این ۴ کشور دیگر تا سال ۱۹۱۲ به اعضا آن اضافه گردید. با فروپاشی شوروی در سال ۱۹۹۱ ناتو برای تضمین بقاء خود سیاست گسترش حوزه نفوذ را در پیش گرفت. این سیاست با عناوین حفظ صلح، مبارزه با تروریسم و احترام به حُرّو، حوزه وسیعی شامل اروپا، روسیه و جمهوری های آسیای میانه و شمال آفریقا تا افغانستان را تحت پوشش قرار داد که عضویت ۱۰ کشور از سال های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۴ گویای این موضوع است. لوی با تولد نظام تک قطبی آمریکایی در سال ۱۹۹۱، ناتو از مسیر خرد خارج و تبدیل به یک ارتش قدرتمند بین المللی به رهبری ایالات متحده آمریکا و تحت لوای حقوق بشر گردید.

مطالبی که پیش رو دارید حاصل گردآوری و مطالبات نگارنده در خصوص عملکرد ناتو در مناطق و کشورهای مختلف جهان است که نگارنده آنها را با تفکیک عناوین و در مجلدات مختلف در اختیار علاقمندان به مطالب سازمان های بین المللی قرار می دهد. انشای اثر مذکور توانسته باشد گوشه ای از ماهیت اصلی این

سازمان به اصطلاح حقوق بشری را بیان نماید. البته این اول راه است و بی شک نمی توان گفت که عیب و نقصی بر آن وارد نیست. امید وارم هم اساتید و بزرگان این رشته و هم خوانندگان محترم چراغ راه این مسیر باشند.

دوستان حاضر رامدیون اساتید بزرگوار آقایان دکتر عباس مقتدایی و دکتر احمد آذین که افتخار شاگردی آنان را داشته ام، هستم. این امر و مصادات بعدی را تقدیم میکنم به روح بلند مریبان بی ادعای تربیت، پدر و مادرم که تا آخر حیاتم هم نتوانم جبران زحمات آنها را تمام. همچنین طلوع و صبح زندگیم، یار همیشه مهربانم سرکار خانم دکتر پریم منانی که قدم به قدم و علی رغم گرفتاری های علمی خود به من سله خاص مشوقم بوده و هست.

سیا علیا بدیع زادگان

کارشناس ارشد، رابط بین الملل

تابستان ۱۳۹۵

فهرست

عنوان

صفحه

پیشگفتار.....	۷
مقدمه.....	۱۱
فصل اول: چگونگی و تشکیل ناتو و گسترش آن.....	۱۵
چگونگی و تشکیل ناتو و گسترش آن.....	۱۶
۱-۱- آشنایی با ناتو.....	۱۶
۲-۱- شکن گین ناتو.....	۱۸
۱-۲-۱- پیمان دتسل.....	۱۹
۲-۲-۱- مشارکت و سور آمریکا.....	۲۱
۳-۱- اعضاء ناتو.....	۲۲
۱-۳-۱- هسته اولیه پیمان.....	۲۲
۲-۳-۱- اعضاء دیگر پیمان.....	۲۳
۴-۱- مبانی حقوقی شکل گیری ناتو.....	۲۶
۵-۱- اهداف و تعهدات اعضای ناتو.....	۲۷
۱-۵-۱- اهداف.....	۲۷
۲-۵-۱- تعهدات.....	۲۸
۶-۱- ناتو در دوران جنگ سرد.....	۲۹
۱-۶-۱- اختلاف نظر اعضاء.....	۳۰
۲-۶-۱- استراتژی و اقدامات باز دارنده.....	۳۱
۷-۱- ناتو پس از جنگ سرد (فرو پاشی شوروی و نظام دو قطبی).....	۳۴
۱-۷-۱- اعلامیه کپنهاک و حیات مجدد ناتو.....	۳۵
۲-۷-۱- تغییر قواعد و رویه های ناتو.....	۳۷
۸-۱- گسترش ناتو.....	۳۹

۴۰	۱-۸-۱- علل گسترش ناتو.....
۴۸	۲-۸-۱- نهادهای گسترش ناتو.....
۵۵	فصل دوم : عملکرد سازمان آتلانتیک شمالی (ناتو).....
۵۶	عملکرد سازمان آتلانتیک شمالی (ناتو).....
۵۶	۱-۲- نقش و رهبری آمریکا در ناتو و همراهی دیگر کشورها.....
۵۸	۲-۲- حضور آمریکا در اروپا.....
۶۷	۱-۲- بررسی اجمالی عملیاتهای مهم نظامی ناتو.....
۶۷	۲-۲- ۱- سابقه جنگ، کشتار و درگیرهای کشورهای عضو ناتو.....
۷۰	۲-۳-۱- ناتو در باکو (یوگسلاوی).....
۷۸	۲-۳-۲- ناتو در خلیج فارس.....
۹۷	۲-۳-۴- ناتو در سوریه.....
۱۰۹	نتیجه گیری.....
۱۱۰	نتیجه گیری.....
۱۶۵	فهرست منابع.....
۱۶۵	منابع فارسی.....
۱۶۸	منابع غیر فارسی.....
۱۷۱	منابع اینترنتی.....
۱۷۱	روزنامه ها.....

مقدمه

اصطلاح حقوق بشر، اصطلاحی است که پس از جنگ جهانی دوم و با تأسیس سازمان ملل متحد در سال ۱۹۴۸ در عرصه بین‌المللی ظهور پیدا نمود. این اصطلاح خاستگاه غربی و منطبق بر معیارهای غربی صورت بندی شده است. بنحوی که تحمیل یک طرفه ارزشهای غربی بر دیگر مردمان دنیا به عنوان یک اصل ثابت در اعلامیه جهانی حقوق بشر مشهود است. بنابر این طبیعی است که بسیاری از ملل و گاه که به مراتب متمدن تر و با سابقه تر از دنیای غرب هستند، سلاک‌ها و معیارهای آن را نپذیرند. با بررسی اجمالی حوادث و موضوعات بین‌المللی پس از جنگ سرد، چنین به نظر می‌رسد که مقاله حقوق بشر که ارتباط مستقیم با حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشورهاست، برجستگی خاصی در ادبیات سیاسی غرب پیدا نموده است. دولتمردان غرب بخصوص آمریکایی‌ها در سالهای اخیر و با بهره‌گیری از فرصت به وجود آمده پس از حادثه ۱۱ سپتامبر، پدیده حقوق بشر را به عنوان ابزار مهمی در جهت تأمین منافع ملی خود می‌نگرند؛ به طوریکه این مقوله به صورت یک

استراتژی بسیار مهم برای آمریکا و پروژه هایش در نقاط مختلف دنیا در آمده است. در همین چارچوب سیاستمداران کاخ سفید در تلاشند تا با پر رنگ نمودن اندیشه های خاص خود در زمینه حقوق بشر در کشور هایی نظیر افغانستان و عراق و سایر مناطق همپون بالکان و خلیج فارس ، باعث تکمیل پروژه های خود شوند. لذا طبیعی است که ایالات متحده با همراه ساختن کشورها و سازمان بین المللی در راستای رسیدن به منافع ملی و تحقق نظام بین الملل مملوب خود ، مدعی شعار حقوق بشر باشد.

سازمان آتلانتیک شمالی (ناتو) نقش تعیین کننده در تثبیت هژمونی آمریکا و تداوم نفوذ این کشور در اروپا را دارد و ابزار لازم را در جهت تاثیر گذاری در سراسر منطقه ای و جهانی در اختیار آمریکا قرار داده است. ناتو به عنوان موفق ترین و قدرتمند ترین اتحادیه نظامی و امنیتی دوران جنگ سرد بر از گذار از نظام دو قطبی به تک قطبی و فروپاشی کمونیسم در همچنین پس از حادثه تروریستی ۱۱ سپتامبر در مأموریت جدید فرا آتلانتیکی خود در ورای خاک کشورهای عضو ، توانست با جایگزین نمودن تروریسم به جای کمونیسم خلاء محتوایی خود را پر کند و با راهبردی و هدایت این سازمان در منطقه و جهان ، وضعیت سیستم بین الملل را دگرگون سازد.

مفاهیم و تعارف جدیدی همچون "ارزش های مشترک - امنیت جمعی - تهدیدات جدید" در ماموریت های فرا آتلانتیکی ناتو در "بند ۱۳ سند مفهوم جدید استراتژیک ناتو" که در پنجاهمین سالگرد ناتو در سال ۱۹۹۹ تصویب گردید و همچنین ضرورت اجرائی ماه ۵ پیمان آتلانتیک شمالی که بر اساس اصل ۵۱ منشور بر "فاع جمعی" تاکید دارد، بیانگر تحولات گسترده ای در ماموریت و ساختار ناتو پس از دوران جنگ سرد ۱۹۸۹ و وقوع حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ می باشد.

با تولد نظام تک قطبی آمریکایی، ناتو تبدیل به یک ارتش قدرتمند بین المللی به رهبری ایالات متحده آمریکا و تحت لوای حقوق بشر گردید. در این راستا دولت آمریکا در زمان بوش با تفاسیر خود سرانه از مقوله های حقوقی و اصول بین الملل که در اصل بی توجهی به این اصول و تضعیف سازمان ملل متحد بود، سعی در مدیریت و رهبری دیگر کشورها در سطح بین الملل را داشت. از منظر بین الملل دخالت ناتو در حوزه بالکان، بحر خلیج فارس و همچنین حمله آمریکا به کشور افغانستان به بهانه نابودی تروریسم و به کشور عراق به بهانه خلع سلاح کشتار جمعی و بدون مجوز شورای امنیت، تجاوز و جنایت جنگی و مبین تخلف این دولت از قوانین پذیرفته شده بین المللی می باشد.

با مطالعه و توجه به مطالب فوق، عملکرد و تخلفات و همچنین نقض مقررات و قوانین بین المللی توسط سازمان پیمان آتلانتیک شمالی بطور عام و ایالات متحده آمریکا بطور خاص پس از حوادث ۱۱ سپتامبر و تهاجم نظامی آمریکا به کشور های مختلف موضوع اصلی این کتاب است که نگارنده با مطالعه مقالات ، و جمع آوری اخبار و گزارش های مختلف به آن پرداخته و با استفاده از ترجمه ها و کنوانسیون ها و بیانیه های بین المللی به این سون تاریخ خواهد داد که آمریکا و هم پیمانانش تحت لوای سازمان ناتو بدون توجه به مقررات و کنوانسیون های بین المللی در موارد متعدد اقدام به نقض حقوق بشر در کشور ها و مناطق مختلف نموده است.

در این جلد ابتدا به چگونگی شکل گیری و توسعه ناتو در جهان پرداخته خواهد شد (فصل اول) و سپس ادامه و یا به عبارتی نقض حقوق بشر توسط آن سازمان به رهبری آمریکا در حوزه بالکان، خلیج فارس و خاورمیانه اشاره خواهد گردید (فصل دوم). انشا الله در مجلدات بعدی بصورت مشروح به عملکرد (نقض حقوق بشر) ناتو در کشورهای افغانستان و عراق و پرداخته خواهد شد.